

15. 9. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K „vedlejší škodě“ způsobené pojišťovnou

Pokud se dříve majitel vozidla nezaviněně účastnil dopravní nehody, bylo s ohledem na běžnou praxi pojišťoven mnohdy opravdovou noční můrou způsobenou škodu likvidovat. Díky nové právní úpravě a recentní judikatuře se ovšem postavení takto poškozených osob, resp. šance na adekvátní náhradu škody zlepšuje.

Kompenzace škody způsobené na starších vozidlech

Zdaleka nejpalcivějším problémem pro poškozené účastníky dopravních nehod byla praxe pojišťoven, které poněkud absurdně vycházely z předpokladu, že v případě poškození staršího vozidla dodáním nových komponentů fakticky poškozené vozidlo zhodnotí. Proto **dlouhodobě nahrazovaly pouze hodnotu amortizovaných (starších) komponentů**, aniž by do pojistného plnění promítly skutečnost, že poškozená vozidla se pochopitelně zpravidla opravovala s využitím dílů nových. Ve výsledku tak nebylo výjimkou, že nedobrovolný účastník dopravní nehody musel absolvovat nepříjemnosti spojené s nehodou a navíc ze svých prostředků částečně uhradit opravu vozidla s tím, že i přes provedení opravy s využitím nových dílů mělo jeho vozidlo na trhu nižší hodnotu, neboť již bylo havarované.

Zlepšení v tomto směru přinesl jednak nový občanský zákoník, který v ustanovení § 2969 odst. 1 stanovil, že se při určení výše škody zohlední, co poškozený musí k obnovení nebo nahrazení funkce věci účelně vynaložit, **a dále též judikatura**. Primárně lze odkázat na náleze ve věci spis. zn. I. ÚS 1902/13 ze dne 11. června 2014, kde Ústavní soud ČR problematiku náhrad za opravy vozidel posoudil racionálně a dospěl zejména k následujícím závěrům:

- cena havarovaného vozidla bude vždy nižší, než cena stejně technicky vybaveného vozidla, které dosud havarováno nebylo;
- výměna některých dílů sama o sobě může vozidlo určitým způsobem zhodnotit, zlepšit jeho jízdní vlastnosti a zvýšit tržní cenu (např. brzdy, tlumiče, výfuk), výměna jiných dílů je pro uživatele vozidla či případného zájemce o jeho koupi nepodstatná nebo zcela podružná (prvky karoserie, skla);
- po poškozeném nelze požadovat, aby např. objížděl vrakoviště a hledal náhradní díl odpovídající stářím dílu, který byl během nehody poškozen;
- opravou vozidla poškozený obvykle sleduje pouze jeho uvedení do stavu před nehodou; pokud opravu vozidla nelze provést úspěšněji a směřovala jen k odstranění následků škodné události, není spravedlivé, aby byli poškození pravidelně nuceni doplácet na zprovoznění vozu mnohdy nemalé částky, a **proto by mělo být uhrazení celé ceny účelně provedené opravy**

pravidlem.

V tomto ohledu byl tedy novou právní úpravou a citovaným nálezem učiněn výrazný krok k odstranění nešvaru v podobě odmítání pojišťoven provést úplnou kompenzaci způsobené škody, resp. nákladů vynaložených na uvedení vozidla zpět do odpovídajícího stavu.

„Vedlejší škoda“ nezpůsobená viníkem nehody

Dalším rozhodnutím, které snad zlepší postavení poškozených v mnohdy nerovném boji s pojišťovnami, je rozsudek Nejvyššího soudu ČR ve věci spis. zn. 25 Cdo 4868/2014 ze dne 1. června 2015. V tomto rozhodnutí byl totiž řešen případ, kdy v důsledku určitých průtahů České kanceláře pojistitelů (učiněné závěry lze však bezpochyby vztáhnout též na samotné pojišťovny) při likvidaci škody na vozidle vznikla jeho majiteli další škoda korespondující se zvýšenými náklady na nájem/vypůjčení náhradního vozidla.

Z podstaty věci přitom vyplývá, že vznik **této škody pochopitelně nelze přičítat přímo viníkovi nehody, ale toliko subjektu odpovědnému za likvidaci škody - tj. typicky pojistiteli.**

Díky dřívější judikatuře Nejvyššího soudu ČR (např. rozsudek ve věci spis. zn. 25 Cdo 3911/2007 ze dne 30. března 2010) již není pochyb o tom, že poškozený má obecně právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na vypůjčení či pronájem náhradního vozu pod dobu opravy vlastního vozu.

S ohledem na základní princip, že pojistitel nahrazuje škodu v rozsahu, v jakém byla vyvolána odpovědnou osobou, je ovšem otázkou, jak postupovat v případě, kdy určitá část škody není tomuto viníkovi přičitatelná. K tomu Nejvyšší soud ČR uvedl, že dojde-li ke zvětšení škody takovýmto postupem žalované (tj. průtahy na straně České kanceláře pojistitelů, potažmo pojišťovny), je žalovaná **povinna i tuto škodu pojištěnému uhradit, a to bez ohledu na okolnost, že samotný škůdce (původce dopravní nehody) za tuto škodu neodpovídá.**

Lepší postavení poškozených

Lze proto uzavřít, že citovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR by mělo dojít k dalšímu zlepšení postavení poškozených a **potvrzení naprosto logického principu, že účastník dopravní nehody, který ji nezavinil, by měl od pojišťovny zásadně obdržet plnou kompenzaci** a nebýt nucen část škody umořovat z vlastních prostředků. Jde o posun žádoucí, neboť v dřívější době byla „nucená spoluúčasť“ poškozených bohužel spíše pravidlem než výjimkou. S ohledem na zcela odlišné postavení a finanční zázemí bylo přitom pro mnoho poškozených menším zlem akceptovat tuto určitou nespravedlnost, než vést s pojišťovnou složité spory. Pokud by ovšem nyní některá z pojišťoven výše popisované principy nerespektovala, je za současné situace pozice pro případný spor o poznání lepší, neboť cesta v tomto směru je již „prošlápnutá“.

JUDr. Jakub Celerýn,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)